

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren privat 30487 — „St. Olav“s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10–2 og 4–7. Lørdager fra 10–1. De øvrige dage fra kl. 10–4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3–4.

INNHOD: Tale ved jubileet i Arendal. — Norsk katolsk verneforening for kvinner. — For en hunds skyld. — Jubileet i Arendal. — Monsignore Snoeys 60 år. — Katolsk kvinneprogram. — † Tollopsynsmann O. P. Olsen. — St. Olavs menighets basar. — Bokanmeldelse. — Herhjemme.

Tale ved jubileet i Arendal.

Av sogneprest Leo van Eekeren O. F. M.

«Gud være takket for sin usigelige gave».

(2. Kor. 9, 25).

Først vil jeg takke Gud som i disse 25 år har velsignet vår menighet her med så rik en nåde og skjenket oss så mange både naturlige og overnaturlige goder. Han har gitt oss vår forstand, vår vilje og alle våre krefter for at vi på beste måte og til hans ære skal kunne leve vårt naturlige liv, og vi takker ham nu som alltid av vårt dypeste hjerte for dette. Men ennu mer takker vi ham for de overnaturlige gaver han i disse 25 år har latt tilflyte oss gjennom sin Kirke og fra Tabernaklet i kraft av sin uendelige godhet og langmodige kjærlighet.

Men etter Gud vil vi så takke alle de prester som har virket her for hans sak til beste for vår menighet — i første rekke mgr. Kjelstrup som til vår store glede er til stede her idag. Han var vår første sogneprest og han arbeidet med utrettelig energi og tålmodighet fra første stund av på menighetens fremgang og trivsel. Idag ser De, monsignore, at Deres utholdenhet ikke har vært forgjeves og De gleder Dem med oss over de resultater som er oppnådd ved Guds nådes bistand — og alle her takker vi Dem opriktig for alt De har gjort for Arendals menighet.

Dernest vil vi minnes også med takk pastor Engelsen og biskop Offerdahl, som begge er døde og som Herren selv utvilsomt nu lønner for hvad de har virket for oss.

Pater Quardt var kun sogneprest her i fire måneder, men allikevel lang tid nok til at vi husker ham med takknemlighet.

I begynnelsen av 1924, altså for 12½ år siden, kom de første franciskanere siden reformasjonen

hertil. Det var pater Hol og pater Jorna. Pater Jorna var sogneprest i menigheten fra 1924 til 1928, og han gav sine beste krefter for dens vel hvorfor vi også idag sender våre tanker med takk til ham, som nu virker i Nederlandene. Gud velsigne hans arbeidsfelt der som lønn for det han gjorde for oss heroppe! — Så blev pater Hol sogneprest her i 1928 og arbeidet her til 1934. Også han er jo tilstede her og vi kan ikke nok få uttrykt vår glede over at De, pater Hol, er kommet fra Bergen for å være sammen med oss idag, så vi personlig kan takke Dem for alt det gode De har gjort i og for Deres gamle menighet!

Videre er mitt hjerte fylt av takk mot hver enkelt av menigheten — særlig vil jeg takke de to første katolikker her på stedet, frkn. Boe og Simiane for den trofasthet og den utholdenhet dere har vist og det gode eksempel dere har vært for oss alle!

I løpet av disse 25 år har også noen forlatt oss og er vandret hjem til det himmelske fedreland — i takknemlighet vil vi minnes dem i våre bønner.

Men ikke minst vil vi takke våre offervillige St. Franciskus-søstre for deres trofaste, utholdende og tålmodige innsats i menighetens vel. Tilslutt en takk til St. Birgittaforeningen og vår tredje orden for alt opofrende virke for vårt åndelige liv her i menigheten. Jeg har sett at man har forstått sine hellige plikter og sitt personlige ansvar som katolikker, og jeg takker også for den velvilje og forståelse som man har vist mig mot min person.

Så vender jeg mig mot vår høierverdige Herre biskop, som også er kommet for å feire dagen med oss. Takk av hjertet for dette, mgr. Mangers! — og takk for den økonomiske hjelp og støtte Vikariatet har ydet vår menighet! Uten denne hjelp had-

Norsk katolsk verneforening for kvinner.

Denne forening har i de aller siste år ført en temmelig ubemerket tilværelse, så det er sikkert mange som knapt vet at den eksisterer. Da man imidlertid nu har fått i stand en ordning for bedre arbeidsvilkår, tør man håpe på lysere fremtidsmuligheter.

I den anledning vil en redegjørelse for foreningens historie og nye planer muligens være på sin plass.

Norsk katolsk verneforening for kvinner blev stiftet i 1923. Det konstituerende møte blev avholdt 8. juni s. å. under forsæte av sogneprest dr. Günther, som blev valgt til foreningens åndelige rådgiver. Som øvrige styremedlemmer valgtes fru Johanna Parmann til formann, frøken Maria Müller til kasserer og frøken Mary Farelley til sekretær, samt fru Josephine Hansen.

Verneforeningen er en gren av den internasjonale: Association Catholique Internationale des Œuvres de Protection de la Jeune Fille, som har sitt sete i Friburg, Sveits. Hovedoppgaven var å veilede unge kvinner som skulde reise til fremmede land, enten det gjaldt arbeide, utdanning eller besøk. Gjennom de internasjonale foreninger sørget man for at de unge blev møtt på stasjonen ved ankomsten til bestemmelsesstedet. Der blev ordnet med betryggende losji i de under foreningene henhørende hjem. Man anstillet undersøkelser angående på forhånd anskaffet arbeide. Kort sagt, der blev gitt veiledning i alt som kunde ha betydning for den som skulde ta ophold i et annet land, for kortere eller lengere tid.

På samme måte bistod man tilreisende unge kvinner både fra andre land og fra andre steder i Norge, som kom til Oslo for å søke arbeide, eller for ophold av annen art. I dette øiemed hadde foreningen i flere år et gjesteværelse til sin rådighet, hvor de fremmede kunde få et midlertidig opholdssted for en rimelig pris, eller om påkrevet uten vederlag.

de vi ikke hatt vår prektige skolebygning med foreningslokalet.

Ja, våre hjerter strømmer over av takknemlighet. Vi takker våre gjester med sogneprest Notenboom i spissen — vi takker de musikalske medlemmer i menigheten, ingeniør Ørnulf Bang og Torolf og Erling Bang for den glede de nu idag som i årenes løp har bragt oss ved sine prestasjoner — særlig takk til ingeniør Bang, som hver søndag når det har vært ham mulig har møtt frem og forskjønnet våre gudstjenester med sin vakre musikk.

Og så vil jeg be hs. høiærverdighet biskopen gi oss sin velsignelse, så Arendals menighet kan vokse og blomstre til Guds ære!

I 1933 måtte man opgi værelset, som man først hadde hatt i St. Halvards prestegård og de siste par år hos St. Josefs-søstrene. Av forskjellige, vesentlig økonomiske, grunner, har man senere ikke sett noen utvei til å kunne oprettholde et gjesteværelse.

Da fru Parmann etter 10 års virksomhet som formann nedla sitt hverv, falt valget som hennes eftermann på undertegnede, som dessverre i de forløpne år ikke har kunnet avse tilstrekkelig tid til å vareta arbeidet på en effektiv måte. Men som nevnt står vi nu overfor en nyordning, idet vi har fått lokaler til virksomheten i Gjørstadgt. 8. Foruten kontor har vi der fått i stand et lite hospits foreløbig på 3 senger og en stue til aftenmøter, om det skulde vise sig å være behov for noe sådant.

På et styremøte 29. oktober blev der, efter at valg av styremedlemmer var foretatt, besluttet å foreta en del endringer av de tidligere vedtekter, således at arbeidet er blitt noe utvidet. Foruten å omfatte det internasjonale program, blev man enig om også å opa de mere nærliggende oppgaver, f. eks. arbeidsformidling, veiledning vedr. utdanning, ansøking av legater, friplasser o. l. I det hele tatt vil verneforeningen forsøke å stå til tjeneste med råd og støtte i de forskjellige forekommende tilfeller efter beste evne.

Hospitset er beregnet som et midlertidig opholdssted (ikke utover 8 dager) for arbeidssøkende, gjennomreisende eller innflyttere inntil de får ordnet sig på annen måte.

For opvarmet værelse med morgenkaffe betales kr. 0,50 pr. døgn.

Kontoret er åpent hver dag fra kl. 10—12.

Styret består for tiden av følgende medlemmer: sogneprest, mgr. Irgens, foreningens åndelige rådgiver. Père Béchaux, Mére Marie des Anges. Fru Hadland, frøken Müller, kasserer, frøken Margrethe Falkanger, sekretær og undertegnede som formann.

Sigrid Øde.

For en hunds skyld.

Et blad i St. Elisabethlegenden.

Legenden forteller at da den fromme landgrevinne Elisabeth av Thüringen en dag gikk sin vanlige tur fra Wartburg ned til Eisenach for å utøve sine tallrike barmhjertighetsgjerninger, møtte hun en ynkelig kjerre som blev trukket av en gammel mager hund, mens en olding vaklet bakefter, idet han

av og til stanset og gjorde fortvilte forsøk på å få en av de forbipasserende til å kjøpe noen av de sønderbrutte og fillete gjenstander som vognen var fylt med. Den arme utsultede hund hadde sin store nød hver gang den skulde begynne på ny etter en slik stans.

Elisabeths tanker beskjeftiget sig som vanlig med bønn og betraktning og hennes sinn var lukket for alle ytre inntrykk. Men da hun så dette gripende optog, var det som hennes sjel kom tilbake fra de høie regioner hvortil den hadde svunget sig — hun stanset op og idet hun strakte armen ut la hun sin hånd blidt, men bestemt på oldingens skulder, så også han blev nødt til å stanse. Så slog hun sin store grå kappe tilbake, strøk sine armer op, spente hunden fra, tok selen over skulderen — og uten å si et ord drog hun kjerren inn i byen.

Hunden travet makelig efter — men oldingen visste ikke hvad han skulde gjøre: skulde han le eller gråte, forsøke å stanse grevinnen eller bare følge med . . . ? Men til sist bestemte han sig for å stavre i vei, idet han dog stadig mumlet sin protest i form av et halvt forbauset, halvt forbitrøt: «Se landgrevinnen er hund — se landgrevinnen drar kjerren . . .»

Folkene på gatene blev stående da det underlige optog nådde byen — i alle dører og portrum kom nysgjerrige mennesker tilsyne, barn kom løpende og hele Eisenach kom i bevegelse: «Se landgrevinnen, se landgrevinnen — hun blir rarere og rarere med alle sine påfunn! Den stakkels greve som må finne sig i alle hennes ideer —!» Men da det selvsomme følge beveget sig over markedspllassen blev en gammel morlill stående og slog korsets tegn for sig — om det var i angst for dette rare syn eller om hun blev inspirert av den samme ærefrykt som foran det guddommelige i kirken beretter legenden intet om — — —

Er dette virkelig skjedd eller er det bare en opdiktet legende — spør ikke derom for det vedkommer ikke det vesentlige: den hellige kvinnes barmhjertige kjærlighet som var så stor at den også omfattet en stakkels hund — så stor at den også for en stakkels hunds skyld kunde bære verdens hån og spott. Og når hun kunde elske en hund slik, hvilken kjærlighet måtte hun da ikke eie til mennesker! For en hunds skyld tok hun en byrde op — og viste dermed sin dype forståelse av vårt ansvar, av menneskehetens ansvar overfor de umælende dyr som uforskyldt nu må lide sammen med oss fordi vi drog dem med oss i syndefallet. Deres lodd er flettet sammen med vår skjebne og derfor har de krav på vår barmhjertighet. Vi vet det — allikevel ligger dette som noe såre fjernt som forekommer de fleste av oss å være oss såre uvedkommende. Inntil en helgen som St. Elisabeth foregår oss med sitt gode eksempel og minner oss

Jubileet i Arendal.

Vi bringer her efter Arendalspressen referat av festligheten i anledning St. Franciskus-hospitalets 25-års jubileum, som blev feiret torsdag 12. novbr. I neste nummer skal vi referere menighetens jubileumsfest, som var henlagt til søndagen efter.

I «Vestlandske Tidende» og «Agderposten» for fredag 13 nov. leser vi:

I anledning av St. Franciskushospitalets 25 års jubileum igår hadde St. Franciskussøstrene innbudd byens læger, byens ordfører og borgermester og endel andre til en hyggelig og stilfull festlig sammenkomst med middag i hospitalets vakre forsamlingslokale på Tyholmen. Den katolske biskop i Norge dr. Jakobus Mangers, sogneprest ved den katolske menighet i Kristiansand Kjelstrup og den katolske menighets sogneprest i Arendal franciskanerpater Leo van Eekeren, var tilstede.

Ved bordet talte biskop Mangers:

I 25 år har nu St. Franciskus hospital — først i en helt beskjedne og så i en mere verdig skikkelse — øvet sin næstekjærlighets gjerning, en gjerning som er blitt omfattet med sympati og velvilje både fra byens og fylkets autoriteter, og som er blitt båret av den gode forståelse og det trofaste samarbeide mellem lægene og våre søstre. Og søstrene har ikke villet at denne dag skulde gå forbi uten at de gav uttrykk for sin dypfulte takk for denne forståelse og denne velvilje. Og det har de gjort ved å skaffe oss denne lille festlige stund

Og jeg som søstrenes øverste leder, retter en inderlig takk til dere alle om har tatt imot søstrenes innbydelse og således vist Deres interesse for den gjerning som utøves av våre opofrende søstre. Gid dere alle vil kunne føle hvor inderlig varmt søstrenes glede og takknemlighet strømmer imot dere alle. I dyp takknemlighet går mine tanker til byens autoriteter med hr. ordfører Barth og hr. borgermester Havig i spissen, og jeg kan kun ønske at våre søstre også i fremtiden vil møte den samme velvilje.

Dere vil sikkert alle forstå at søstrenes takk i en særlig grad gjelder de tilstedeværende læger. Det er jo lægene som i forståelse og samarbeid med søstrene virker på hospitalet i den lidende menneskehets tjeneste. Og derfor er det billig og rett at jeg henvender mig i noen anerkjennende ord til dere, mine herrer læger. Og da vil vel alle være enig med mig i at en helt særskilt takk må gå til over-

om en gjeld vi plikter å avdra.

Gjennem alle åpne sinn går St. Elisabeth med hundens åk på sine skuldre — og lærer oss den altomfattende barmhjertighet.

læge dr. Høyer, som helt fra begynnelsen av har vært søstrenes mest trofaste venn og er helt gått op i sin store gjerning. Hospitalets jubileum er også hans jubileum. — Inderlig takk, kjære overlæge dr. Høyer.

Det skal være sagt til vår dyktige lægestands ære: Den norske læge betrakter sitt skjønne kall ikke som en almindelig levevei, men som den ansvarsfulle oppgave dette kall i virkeligheten er: å være Guds medarbeidere til livets opprettholdelse og å tjene de syke og lidende.

Det er blitt sagt at denne verden er et stort sykehus, hvor alle sykeværelser er fullt belagt. Dette er nu en overdrivelse: så ilde er det heldigvis ikke. Men en ting er sikkert: Det vilde gis i verden utallig flere syke og lidende, dersom ikke lægene i forståelse og samarbeide med sykepleierskene viet sitt liv og sine krefter til den lidende menneskehet.

Jeg selv har vært flere ganger vidne til at læger har kjempet med sitt eget liv som innsats for å redde, opprettholde livet hos andre, og da måtte jeg tenke på Vårherres ord: «Majorem caritatem nemo habet ut animam suam quis det pro amicis suis»: «Ingen har større kjærlighet enn at han setter sitt liv til for sine venner». Ja, de syke er i sannhet både søstrenes og lægenes venner. For dem setter de hele sitt daglige liv inn. Til dem iler de for å bringe hjelp tross storm og uvær, gjennom snøkav og tusmørke. For dem er de villige til en dyst med dødens sendebud.

Sålenge lægene blir sig bevisst sitt kalls store ansvarsfølelse overfor de syke og lidende, en ansvarsfølelse som binder i vårt ansvar overfor Gud, sålenge er det ikke fare for at verden skal bli et eneste sykehus, ti sålenge går også Kristus lægende og helbredende iblandt oss. Jeg som katolsk biskop kan ikke se anderledes på lægenes gjerning enn at den er en fortsettelse av Kristi gjerning overfor denne verdens ulykkelige.

Derfor hilser jeg eder, mine venner læger, som Guds medarbeidere til livet, og jeg takker eder varmt for god forståelse og samarbeid med våre søstre. Av hjerte ønsker jeg eder det beste jeg kan og jeg vet: Guds rikeste velsignelse over eders virke både innen og utenfor St. Franciskus hospital.

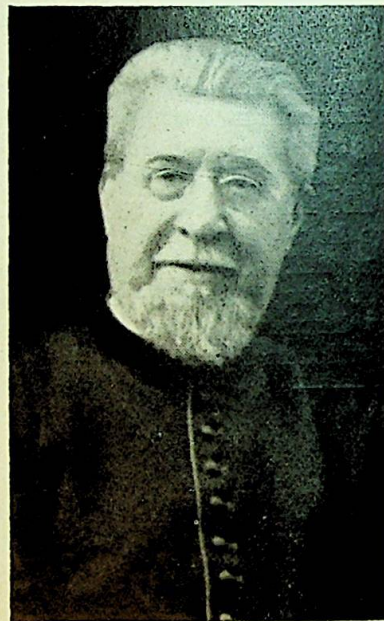
Doktor S. Høyer takket for biskopens hjertelige tale og fremholdt at egentlig burde det være vi, sa han, som holdt fest for søstrene idag. Doktoren skildret hospitalsforholdene da St. Franciskus begynte for 25 år siden. Hospitalet den gang var primitivt, men der blev arbeidet med nøiaktighet og under streng disiplin. Det arbeide som søstrene utførte og utfører fortjener den største anerkjennelse. Trofaste, blide og elskverdige går de op i sitt kall. De har viet sitt liv til arbeide for andre, uten noen personlig vinning — et arbeide i selvopgivelse, næstekjærlighet og hengivenhet for de sy-

ke. Derfor har de også vunnet vennskap og påskjønnelse, og vi er dem alle dypt takknemlig.

Doktor Niels Barth takket som byens ordfører biskopen for hans vennlige ord til byen og byens myndigheten. Doktoren minnet om dem som var vandret bort siden St. Franciskus hospital blev innviet for 25 år siden, og som var tilstede her den gang — først og fremst biskop Fallize, den blide søster Elisabeth og moder Josefa. — Hospitalet blev opprettet på et tidspunkt da byen hadde behov for et relativt moderne sykehus, og det har fremdeles sin berettigelse. Hans virksomhet som læge her på hospitalet hadde vært en kjede av lyse og lykkelige dager.

Stemningsfullt og vakkert sang søstrene en sang som var forfattet for anledningen, og ingeniør Ø. R. Bang og Toralf og Erling Bang underholdt med musikk. — En rekke lykkønskningstelegrammer innløp til festjubileet.

Monsignore Snoeys 60 år.

Torsdag 26. novbr. runder mgr. Henrik Snoeys i Bergen de seksti år. Mange vil sikkert spørre — er det mulig, er han ikke eldre? I så mange år allerede har mgr. Snoeys spøkende kalt sig «gamlepresten», at han til slutt har fått folk til å tro at han er eldre enn hans sinn og arbeidslyst gir inntrykk av.

Hvorom allting er, mgr. Snoeys har ialfall nu en lang og imponerende arbeidsdag bak sig. La oss gjengi noen av de viktigste data: Født i Terheiden i Brabant i 1876, blev han presteviet i S'. Hertogen-

bosch i 1901, men forlot allerede samme år sitt fedreland Holland, for å vie sig til Kirkens apostolat i Norge. Han var først kapellan noen år i Kristiansand og Hammerfest og blev så i 1910 sogneprest i Tromsø, hvor han virket inntil han i 1923 blev forflyttet til Bergen. Det går ennå frasagn der nord om «han Snoeys». Ikke minst ved sin gjerning som sproglærer på middelskole, gymnasium og sjømannsskole kom han i kontakt med «hele byen». Og dermed blev han alles venn, for ingen kunde motstå hans smittende gode humør, likesom alle måtte akte ham for hans enestående arbeidslyst. Ved siden av et fantastisk antall skoletimer om uken, fikk han tid til ikke så lite avis-skrivning og sin menighet tok han sig av med aldri sviktende iver. Det var med et tungt hjerte han forlot Tromsø, hvor man regnet den ivrige og vennsæle hollandske prest for en av byens egne.

Men straks fra han kom til Bergen viste det sig at selv om noe av hans trofaste hjerte stadig hang ved det kjære Tromsø, blev det de foreliggende oppgaver som helt optok ham. Med sitt store administrasjonstalent tok han straks fatt og innen få år var gått hadde han skaffet St. Paulskirken nye kirkebenker, centralopvarming og dertil sørget for at menighetsskolen fikk tidsmessige lokaler og dyktige lærere. Hertil kom så hans krevende gjerning som direktør for St. Fransiskussøstrenes ordenssamfund, som for en stor del ved hans bistand — med råd og dåd — har oplevet en betydelig fremgang med de nye sykehus i Bergen og annetsteds. I løpet av disse år har St. Pauls menighet øket sitt antall ganske betraktelig, og ved mgr. Snoeys's virke har Kirken i Bergen vunnet sympati i vide kretser, som bl. a. har følt sig tiltalt av den djerve prelats friske og hjertevarme innlegg i dagspressens diskusjoner.

Selvom vi ikke kan opregne alle mgr. Snoeys's fortjenester eller gi en uttømmende oversikt over hans omfattende virke som han står midt oppe i, så er det umulig i «St. Olav» å forbigå i taushet den store innsats han har gjort for vårt blad. Det var ved hans initiativ og eksempel og ikke minst ved hans manende opprop i våre spalter at St. Olavs fond kom i stand.

Allerede i 1925 mottok mgr. Snoeys's Kirkens offisielle anerkjennelse for hans betydningsfulle virke, idet han blev utnevnt til monsignore. Og forresten kan det trygt sies at det har aldri manglet ham anerkjennelse. Fra utallige mennesker han i årenes løp er kommet i berøring med, har han

fått umiddelbare og tydelige vidnesbyrd om hvor høit man verdsetter og holder av ham både som prest og menneske.

«St. Olav» stiller sig i rekken av de mange gratulanter som av opriktig hjerte ønsker monsignore Henrik Snoeys ad multos annos!

Katolsk kvinneprogram.

Under D. K. K. F.'s landsmøte holdt formannen hoffdame fru Utke Ramsing, en programtale, hvorav vi hitsetter de vesentligste punkter efter et særtrykk av medlemsbladet som er blitt oss tilstillet. I våre dager hvor man særlig fra ledende kvinnehold innenfor anderledes-bekjennendes leir har hørt fremsatt de merkeligste formodninger om den katolske Kirkes syn på kvinnen og derav følgende katolske kvinners syn på sig selv, er det utmerket fra autentisk hold å få klare og utvetydige uttalelser om det virkelige forhold, det virkelige syn — og vi minnes ikke å ha sett det så godt fremstillet som i nedenstående tale.

*

Som formann for D. K. F. har jeg den ære og glede å ønske den tallrike forsamling velkommen. En varm velkomsthilsen også til Norges og Sveriges representanter, der er kommet den lange vei herved. Siden sitt siste landsmøte har Norske Kvinners Katolske Forbund mistet sin formann, frk. Kristine Heggen. Hun var en meget from katolikk, der alltid hadde et åpent hjerte for dem som led nød. Man gikk aldri forgjeves til henne for å få råd — og et klokt råd. Hun var en umåtelig arbeidskraft, selvopofrende og selvforglemmende som få. Ved å skaffe annonser til «St. Olav» har hun i årenes løp tilført bladet 95.000 kr. uten noensinne å få en øres vederlag. Hun omfattet forbundsarbeidet med største interesse og forståelse og var også det danske forbund en god og trofast venn. Bak hennes bramfri og fordringsløse fremtreden skjulte der sig en stor personlighet. Ære være hennes minne! (Forsamlingen reiste sig).

Jeg takker d'herr. geistlige, som har villet komme tilstede, og en særlig takk retter jeg til hs. exc. biskoppen for den støtte og interesse, han stedse viser vårt arbeide. Man kunde næsten fristes til å tro, at hs. exc. biskoppen har hatt og har den samme tanke, som Pius XI uttrykte i 1922.

Til en biskop — nu kardinal —, som var i audiens like efter pavens tronbestigelse, sa Den Hellige Fader: «Nu har jeg så lenge søkt å vekke menneskes forståelse av deres kristenplikt mot kirken og samfundet med så ringe resultat; nu vil jeg prøve å få kvinnene til å ta fatt og lede og støtte dem under hele mitt pontifikat».

Således uttalte Pius XI sig. Det var kort efter at vår generalpresident, madame Steenberghe, hadde

vært mottatt i audiens og hadde bedt Den Hellige Fader om hans velsignelse for den katolske kvinnebevegelse. Den gang var vi noen få tusen, nu — 14 år etter — teller vår internasjonale union ca. 30 millioner medlemmer, spredt over hele verdens krets. Japan og Indien kom med ved siste kongress i Rom.

Om Den Hellige Fader har funnet vårt arbeide tilstrekkelig, tør jeg ikke uttale mig om; men når han hvert fjerde år ved vår kongress i Rom, som han selv har forordnet, mottar representanter for allverdens katolske kvinner, uttrykker han alltid sin glede over å motta oss og gir oss sin opmuntning og velsignelse til å holde ut og bli ved i samme spor. For vår Hellige Fader har et åpent blikk ikke bare for Kirkens og religionens krav, men også for tidens krav. «Gi Gud, hvad Guds er, og keiseren, hvad keiserens er».

Pavens store geniale tanke: Katolsk aksjon, d. v. s. lægmanns apostolatet under ansvar, viser i hvor høi grad han forstår vår tids trang, vår tids nød, og hvor lægedom er å finne.

At Pius XI med den katolske kvinnebevegelse har ment, inn i det avkristnede samfund å drive en kile av overbevisste levende, våkne, handledyktige katolske kvinner, er utenfor all tvil. Derom vidner først og fremst våre 10 permanente studiekommisjoner, der skal belyse og undersøke kvinnens stilling og virke i kirken, i hjem og samfund i alle dens forgreninger ut fra det katolske synspunkt.

Den katolske kvinnebevegelse skal bidra til å gjøre det klart for samfundet, at kristendommen ikke bare tildeler kvinnen plikt, men også rett, og at Kristi ord: «Lær av mig, at jeg er saktmodig og ydmyk av hjerte» ikke bare er sagt til kvinner, men også til menn.

Og når ydmykheten — grunnvolden for alt kristent liv — ikke behøver å hemme mannens virkekraft, så skal den heller ikke skape mindreverdighetsfølelse hos kvinnen og hindre henne i å tre i skranken både i hjemmet og samfundet for hvad der er sant og rett.

Men hvad vi katolske kvinner beklager, er at Kirken har tøvet så lenge med å være lydhør overfor kvinnebevegelsen i almindelighet. Hadde Kirken straks tatt den i sin hånd, hadde den ført an likesom i middelalderen i alt som angikk frigjørelse og høinelse, var det blitt de katolske kvinner som med Kirkens mektige støtte var kommet til å vise veien frem, så var mange av den nøitrale kvinnebevegelses overdrivelser og ytterliggående teorier blitt undgått, så var de nedverdigsens og trældommens år, som den såkalte reformasjon bragte over kvinnen, i hvert tilfelle blitt forkortet, så hadde vi sett middelalderens fribårne, handlekraftige kvinne, der næsten overalt for loven stod på like fot med mannen, reise sig og sette det kristne preg på den moderne kvinne.

Det skjedde ikke. Men nu er det skjedd. Og den katolske kvinnebevegelse står midt i sin tid. Den

vet hvad den vil, og den vet hvad den skal. Den vil fornye, den vil berike, den vil foredle — og den skal være sig selv.

Vi vil være oss selv. Ingen likhetsbestrebelse med mannen vil få oss til å glemme eller bortskjære våre spesielle kvinnelige egenskaper, eller prøve på å påklistre oss maskulin mentalitet.

Spørsmålt blir da kanskje hvilke egenskaper der er de mest verdifulle.

Men hvad vi ønsker, er at de mannlige og kvinnelige egenskaper skal supplere hinannen. Gud skapte mennesket — mann og kvinne.

Vi har på vårt program: kvinnenes rettsstilling og nasjonalitet — adgang til erhverv — like moral for mann og kvinne — dog ikke således at kvinnens moral slappes, men at mannens høines. Og her henvender vi oss særlig til mødrene som opdragere for sine sønner.

Med hensyn til ekteskapet står vi naturligvis på Kirkens standpunkt: ekteskapets hellighet og uopløselighet og familien som samfundets grunnvold. Og vi hevder at ikke alene religiøst sett, men også samfundsmessig er dette nødvendig for å skape trygghet for barnet, og således en sund slekt. Den så meget omtalte seksuelle frigjørelse fordømmer vi ikke alene kristelig sett, men vi mener også at den langt fra å føre til frihet, fører til fornedrelse og trældom for kvinnen. Vi står fast på den katolske Kirkes lære: du må ikke ta liv — heller ikke livet i mors skjød. Vi benekter at samfundet ikke skulde kunne finne andre utveier til å hjelpe og verne en ulykkelig besvangret kvinne. Vi erkjenner at der i de to kjøns stadig friere samkvem og samliv lurer en fare. Og vi vil derfor — så vidt det ikke gjøres oss umulig — også overfor ungdommen følge de retningslinjer, der er oss gitt fra Rom.

Vi fordrer rett for kvinner til åndelig kultur, — rett for den unge pike til samme kunnskaper som den unge mann, hvad enten hun får bruk for dem i en senere livsstilling eller som sine barns mor og opdrager.

Vi vil søke å innta den stilling i samfundet, som loven hjemler oss, ved å gi oss samme politiske rettigheter om mannen. Og ved bruken av vår valgrett nøie overveie og undersøke, hvilket partis program er sådan, at en katolsk kristen kan gi det sin stemme.

Vi vil nøie overvåke de forskjellige lovforslags fremsettelse og alltid protestere og fremsette den katolske Kirkes synspunkter, hvor de blir angrepne.

Hvis vi trofast og samvittighetsfullt oppfyller dette vårt program med alle dets enkeltheter innenfor Katolsk Aksjons rammer, så vil vi være med i den hær av våkne, handledyktige, levende katolske kvinner, der fylte av kjærlighet til vår frelser arbeider på utbredelsen av Guds rike, den hær, som Den Hellige Fader vil skape, og som han forventer vil bli surdeigen i det avkristnede samfund.

I denne redslernes tid, hvor et ulykkelig uvær drar hen over landene, knuges sinnene. Vi bøier

uvilkårlig hodet og synes at vårt virke er så ringe og ubetydelig at vi næsten ikke tør nevne det eller legge planer, som så voldelig rives over ende.

Først fra Russland — så fra Mexico — nu fra Spania — velder redslene inn over oss. Mange av de kvinner, der gjennom redslernes redsler har lidt martyrdøden, stod i våre rekker.

Skal vi si det? De led på like fot med mannen. Der blev li lidelsenes stund ikke spurt om kjøen, men om den kristne tro. Og ved evighetens port blev de mottatt — ikke mann og kvinne — men mennesket, martyrsjelen.

La oss aldri i tidens hvirvel, i dagens krav og kamp, glemme å være tro i lite, men frem for alt, efter at gudløshetens snikende sott brer sig i alle land uten undtagelse og ikke kun der hvor dens kreftbyld brister med en voldsom eksplosjon, skal katolske kvinner være en hær, ikke blot på vakt, men på marsj med alle åndens og næstekjærlighetens våben i hånd mot gudløshetens uforsonlige og forferdelige hat. Først og sist arbeider vi for å befeste Kristi rike i sjelene, vi arbeider for evigheten. Kom derfor katolske kvinner, alle som een, her er plass for alle, hver på sin post, kom og vær med i kampen for Kristus, vår konge.

Tollopsynsmann O. P. Olsen.

St. Birgitta menighet i Fredrikstad har tapt en av sine bærende krefter, idet tollopsynsmann O. P. Olsen er avgått ved døden. Helt siden sin overgang til den katolske Kirke for henved 20 år siden var den avdøde utrettelig ivrig og opofrende i sitt arbeide for Kirken og menigheten.

Ikke alene var han sjelden samvittighetsfull og pliktopfyllende hvad det rent kirkelig angår, men han var også på alle andre måter ubegrenset i de krav han stillet til sig selv. Derfor falt det ham så vanskelig å forstå, at det overhodet kunde finnes katolikker som ikke var ivrige og offervillige. Og av og til lot han nok falle ord som viste hvad han mente, men de var aldri sårende for den som virkelig overveiet hvad de betød: hans ønske om at alle måtte gå helt op i Guds og Kirkens tjeneste.

Innen tolletaten nød den avdøde den mest uforbeholdne anseelse for sin tjenesteiver og sin pliktroskap og i St. Birgitta menighet i Fredrikstad vil han efterlate et stort savn. Men de som kjente ham som han var, ydmyg og beskjeden bak det undertiden litt barske vesen — vil vite at han kun ønsket en ting når han en gang hadde nedlagt sin vandringsstav: bønner for min sjel, at jeg må finne nåde hos Gud. La oss da be Kirkens bønner for den avdøde hedersmann: Requiescat in Pace.

St. Olavs menighets basar.

Basaren til inntekt for St. Olavs kirkes oppusning er avsluttet og dens resultat har oversteget alle forventninger. Den har innbragt over kr. 3000!

For dette enestående resultat vil jeg herver få takke alle som har vært med på å frembringe det. Min takk går til alle som har betenkt basaren med gaver, til dem som i og utenfor menigheten har hjulpet til med underholdningen og da ganske særlig Oslo Damekor og Oslo Arbeidersangforening, til alle som har assistert med loddssalg, kafé og øvrige arrangements og endelig til alle og enhver som ved å kjøpe lodder har ydet sin skjerv til basaren. Til alle sier jeg hjertelig takk, og jeg tør forsikre at St. Olavs menighet med mig vil be om Guds velsignelse for alle sognekirkens velgjørere.

Oslo, 17. nov. 1936.

Mgr. H. Irgens, sogneprest.

Bokanmeldelser.

Helge Krog: *Opbrudd*. (Gyldendal Norsk Forlag).

«Opbrudd» er et overmåte trist skuespill. Tross sin fine psykologi og tross de mange åndrike og ofte rammende replikker er og blir det et helt igjennem trist skuespill. Det inneholder en skarp, skånselsløs analyse av nutidsmenneskers erotikk. Den viser denne erotikk i hele dens «overmod eller hovmod» — som det uttrykkelig sies i skuespillet — med «høispendte krav ikke noe menneske kan opfylle». I en av de mest centrale replikker gis kristendommen skylden for denne tilstand, som i virkeligheten kommer av at man har løsrevet kjærlighet og ekteskap fra kristendommen, men har beholdt drømmen om kjærlighet som et rent åndelig ideal, med absolutt krav om livsvarig troskap som underforstått betingelse. Mot dette krav og dets konsekvenser reiser dette skuespill en protest som går ut på at man ikke skal knytte sig så uløselig til noe menneske at alting står og faller med det. Denne protest har imidlertid kun gyldighet mot den erotikk og livsopfattning som alene er basert på det jordiske liv. Det er just hovmodet i vårt århundredes erotikk at sågodt som hvert ekteskap som inngås bygger på at denne troskap skal kunde næres og vernes om alene av urolige menneskehjerters forbigående følelser og stemninger, idet de som ektefolkene i dette skuespill går ut fra at de er undtagelsesmennesker og at forholdet dem imellem er «undtatt fra den almindelige lov om forandring og svekkelse».

Det sanne kristne ekteskap derimot bygger på at det er Guds nåde som forener mann og hustru og at det er den som gir dem kraft til på tross av menneskelig svakhet å seire over følelseslivets forbigående ustadighet, så deres ekteskap kan bli det stabile grunnlag for deres samliv ikke alene om barn og hjem, men også om det åndelige de har tilfelles i dette liv og i det hinsidige.

I Helge Krogs skuespill bryter kvinnen, Vibeke, op og for-

later denne erotikk, hvis sviktende grunnlag var en illusjonær overmenneskelig kjærlighet uten overmenneskelig hjelp, men det er ugjorlig å få rede på hvad hun akter å bygge sitt nye liv på. Det makter ikke forfatteren å gi noe tydelig begrep om. Det blir bare en ny drøm; ny i forhold til drømmen om den kjærlighet, hvis undergang hun har oplevet, men uten tegn på evne til virkelig livsfornyelse. Skuespillet viser ikke noe oppbrudd med vei og utsyn frem mot noe nytt og levedyktig, men alene et «sammenbrudd», hvad der hadde vært en bedre betegnelse for dette skuespill, som bærer vitnesbyrd om menneskehjertes uendelige, hvileløse uro. Men det går gjennom det hele en understrøm av alvår, av sans for menneskelivets tragedie og sanne mening, så dyp og sterk, at man ikke kan la være å spørre om det ikke bak all denne uro og under all denne smertefulle lengsel etter å knytte sitt liv til «noe utenfor oss selv, noe større enn oss selv» kan spores en bevegelse, i det minste en ubevist tendens etter noe holdbart, etter et eller annet som kan berettige til å anføre det svar Pascal lar Gud hviske til den søkende menneskesjel: «Du søkte mig ikke, dersom du ikke allerede hadde funnet mig?» Mig ialfall forekommer dette å være nøkkelen til den mest centrale og verdifulle i Helge Krogs produksjon i de senere år.

H. J. I.

Emil Smith: «Disse fjerne år —» (Johan Grundt Tanum.)

At vi på omkring de femti år virkelig er så gamle! er den første tanke som faller en inn når man leser denne herlige bok som frisker alle våre egne minner op men samtidig stiller dem i en belysning som gir dem et underlig antikvert, ja næsten museumsaktig preg. Ti var vi virkelig så rare av utseende og lå vår smak virkelig på et nivå som nu henviser våre møbler, vårt «nips», våre bilder, tepper o. l. til kunstindustrisamlingenes «redselskabinett» avdeling? Vel, det være som det være vil, men selv om barnene av stålet og betongen nu trekker på smilebåndene av vår ungdoms livsformer — jeg undres på om ikke menneskehetens kulturhistorie vil vite å gi vår generasjon opreisning —!

Emil Smith har et slutningskapitel som han kaller: «Tidens sjel.» Og mens han gjennom hele sin fortreffelige, vektige og dog letteste bok har forstått på helt beundringsverdige måte å gi en objektiv fremstilling av de forskjellige sider i «disse fjerne år»s liv, så trer i dette kapitel den modne mann frem — han som ikke bare har levet men også erkjent — og gir oss en konstrasjon, en ekstrakt av denne sin erkjennelses resultat, som samtidig blir en håndretning i vår egen selverkjennelse, en hjelp til å forstå oss selv, det miljø vi er utgått fra og det som vi nu lever i ved å gi oss den tråd som forbinder vår fortids, nutids og fremtids foreteelser. Kan hende der er en snev av bitterhet i forfatterens stemme når han sier: «Vi står med tomme hender vi femtiåringer og er desillusjonerte» — men denne bitterhet er ikke på sin plass. Ti det desillusjonerte menneske står aldri med tomme hender — for illusjonenes tåkespinn har det fått virkeligheten, er blitt virkelighetsnrø og har derved nådd et av livets betydningsfulleste mål. Lykkelig den som mister sine illusjoner, ti kun han har betingelser for å kunne realisere idealene, de som

lever bak alle skuffelser som de bristne illusjoner bereder og som toner renere og klarere frem for hver gang vi kommer sannheten om oss selv og andre nærmere.

«Disse fjerne år» leverer beviset for at det er mulig å bygge en forståelsens bro mellom de forskjellige generasjoner — men boken gjemmer sitt alvor bak sin muntre og lyse tone, sin brillante fortellerteknikk og de mange interessante og ofte meget morsomme illustrasjoner som ledsager den.

Bedre julegaver til alle femtiåringer kan ikke tenkes!

E D. V.

Herhjemme.

Fredrikstad. Herværende lokalavdeling for St. Olavs Forbund hadde innbudt Pater Boers fra Oslo til å holde et foredrag om de gudløse aksjon i Russland. —

Møtet på søndag 8. november blev til gripende opplevelse. For et meget tallrikt publikum mantede foredragsholderen frem våre dagers Russland hvor den gigantiske kamp utkjempes mellom Kristus og Satans mørke makter. En serie av fengslende filmbilleder illustrerte denne kamp i hele dens voldsomme uhygge. —

Det var et øieblikk som sent vil glemme da etter foredraget hele forsamlingen spontant reiste sig og ba trosbekjennelsen. Vel sjelden har de vigslende ord utenfor kirken fortonet sig som en mere overbevisende troskapsed! —

Blandt de mange tilstedeværende la man særlig merke til fremtredende skikkelser fra anderledes troende menigheter. X.

Oslo Basaren til inntekt for St. Olavskirkens oppusning kunde like til den definitivt stengte sine dører glede sig ved stadig godt, til tider overstadig godt besøk med tilbehør av loddtagnings. De elskverdige damer som også ofret sine formiddagstimer de dager, basaren var åpnet fra kl. 11—2 fikk således c. kr. 400,00 i sin kasse — om søndagen rundet man kr. 3000,00 så det endelige resultat blir langt over forventning. Torsdag d. 12. nov. blev underholdningen besørget av Oslo Arbeidersangforening under sin meget dyktige dirigent Alfred Russ ledelse. Med kraft og liv, med følelse og smak blev de forskjellige numre foredradd og hilst med dundrende applaus — velfortjent både kunstnerisk og menneskelig sett, ti det var meget elskverdig av dette feirede og søkte kor å vilde ofre en aften på oss. — Fredag hadde «Skjærmydsler» atter en dundrende suksess hos et publikum som lydhørt og forståelsesfullt opfanget alle stykkets små fine trekk og belønnet den utmerkede replikkhandling med omgående lattersalve, en liflig lyd i alle skuespilleres øren enten de er profesjonister eller som her amatører. Lørdag eftermiddagen stod helt i forberedelsen tegn til søndagens familieaften, hvilket betød, strev og strev og atter strev for basarkomiteens utrettelige, glade og venlige damer — men så var resultatet nydelig og Familieaftnen fikk sitt tradisjonelle hyggelige forløp med loddtagnings som en ekstra spiss og Georg Hows herlige sang som det kunstneriske tyngdepunkt. Hr. How har neppe sunget så godt før, hvilket vil si svert meget da det altid har vært en fryd og en fest å høre ham. Så hygget man sig sammen, mottok med jubel sogneprestens meddelelse om at, de 3000 kroner nu befant sig i kassen — resp. bankbok — og bevilget sig selv den siste chance for å kunde være med blant mandagens lykkelige, de som v a n t. — Ja, nu kan man altså på 3. omslagsside lese sig til om man er det eller ei — hvis man da ikke vet det allerede. Mange var jo tilstede under selve den store spennende begivenhet — og redaksjonens telefon har vært konstant beleiret denne tirsdag formiddag hvor dette skrives! —

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønll's Bok- & Akcidenstrykkeri, Oslo.